Gimnazjum Sholom Aleikhem ORT w Wilnie

Data: 4 adar

ETYCZNE DZIEDZICTWO F. LEWANDO

Z PERSPEKTYWY WYCHOWAWCY MORALNOŚCI

Prezentacja: ALGIS DAVIDAVIČIUS, nauczyciel masoretów

Data: 4 Adar

F.LEWANDO: NIE TYLKO PRZEPISY KULINARNE

- Obecnie coraz częściej postrzegamy F. Lewando jako liderkę etyczną, której dziedzictwo jest aktualne i ważne właśnie teraz – nie tylko jako interesujący materiał archiwalny lub niszowy materiał kulinarny.
- Jej restauracja była w pewnym sensie nowoczesnym, półświeckim „Kolelem” (כולל– „inkluzywnym”) dla tych, którzy podążali za duchem Haskali (Oświecenia) i stosowali popularne zasady Mussaru (etyki) dotyczące samodoskonalenia.

„Nowe” koszerność: „Wielkim błędem jest przekonanie, że tylko potrawy mięsne dają człowiekowi siłę i zdrowie. Wręcz przeciwnie, kuchnia wegetariańska jest podstawą czystego i moralnego życia”. (Z wprowadzenia do „Vegetarish essn”)

„עס איז א גרויסער טעות צו מיינען, אז נָור פלייש־שפייז גיבן דעם מענטשן כוח און געזונט. פֿאַרקערט־

die vegetarische Küche ist die Grundlage eines reinen und moralischen Lebens.”

Data: 4 adar

MIĘDZY HASKALA A MUSAR …

Haskala (השכלה) czyli żydowskie oświecenie

Dążenie do modernizacji codziennego życia i higieny europejskich Żydów, odejście od „biednego sztetla” w kierunku bardziej zróżnicowanej diety, rozpoczęło się w XVIII wieku.

Mussar (מוּסָר) – ruch samodoskonalenia

Samodyscyplina i zwracanie uwagi na to, co dopuszczamy do siebie: Fania nauczała, że „właściwe odżywianie” jest przypadkiem *Avodat HaKodesh* (świętej, duchowej pracy).

WAŻNA RÓŻNICA

Fania nie krytykowała tradycji (jak radykalna Haskala), ale uszlachetniała ją poprzez estetykę i zdrowie, nadając kobietom intelektualną rolę w społeczności.

[redacted]

Data: 4 Adar

PERSPEKTYWA MASORETÓW

uczenie się przez doświadczenie i refleksję

JAK ZINTEGROWAĆ TO Z LP?

- Nie tylko temat szkolny – szabat: kreatywne wykorzystanie przepisów Lewando podczas zajęć z technologii oraz refleksja i badanie założeń moralnych, imperatywów i praktyk podczas zajęć z masoretów (np. zrównoważony rozwój, *Tza'ar Ba'alei Chayim* — współczucie dla zwierząt, doskonalenie charakteru (*tikkunei middot, tikkun ha-olam*)).
  Dyskusje i debaty: czy wegetarianizm, a nawet weganizm, są wyższą formą koszerności, warunkiem koniecznym do prawdziwego moralnego postępowania wobec zwierząt i innych ludzi?

PODSUMOWANIE...

CIĄGŁOŚĆ

Dzisiejsza sala gimnastyczna w Wilnie kontynuuje pielęgnowanie „ducha Wilna” zapoczątkowanego przez Fanię — łącząc konstruktywne, oparte na faktach rozumowanie, praktyczną etykę i dobry gust.

Data: 4 adar

Data: 4 Adar

DZIĘKUJE

DZIĘKUJĘ

אַבקאַד

+37061006699

algirdas.davidavicius@ort.lt

Prezentowane przez: Algis Davidavičius

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union